מאורות אל העבר

| May טז

איש השחר (פרץ סמולנסקין)

הנער שגדל בבלרוסיה (שבה נולד בשנת 1842) והתחנך בחינוך מסורתי במוסדות חינוך של "המתנגדים" ושל החסידים כאחד, הפך בבגרותו לאחר מסופריה הקנאים של תנועת ההשכלה.

פרץ סמולנסקין תיאר בכישרון רב ובלשון שנונה וחריפה את הפגמים שמצא בחברה היהודית במזרח אירופה. כך הפך ספרו "התועה בדרכי החיים" לאחד מספרי היסוד של תנועת ההשכלה בת התקופה. עם זאת, גם משואפי ההשכלה והתבוללות לא חסך סמולנסקין את שבט עטו. במאמריו הרבים שפרסם בעיקר בעיתונו "השחר", שהיה אחד מכתבי העת העבריים החשובים ביותר באירופה של שלהי המאה התשע עשרה, תקף סמולנסקין את השואפים להיטמע ולאבד את הייחוד היהודי. על רקע תופעת הלאומיות וגלי האנטישמיות באירופה, קרא לשיבה לארץ ישראל. בעיתונו ניתן מקום מכובד למאמרים ולכתבות שעסקו בבניין הארץ ובתחיית השפה העברית. מעל דפיו הופיעו יצירות, שהפכו לימים לקלאסיקה ציונית, כמו מאמריו הראשונים של אליעזר בן יהודה ושיריו של יהודה לייב גורדון. בגיל 43 בלבד, כשהוא חסר כל, נפטר סמולנסקין ביום ט"ז בשבט תרמ"ה (1.2.1885). לימים, הועלו עצמותיו לירושלים לחלקת אישי הרוח והסופרים הציוניים בהר המנוחות.

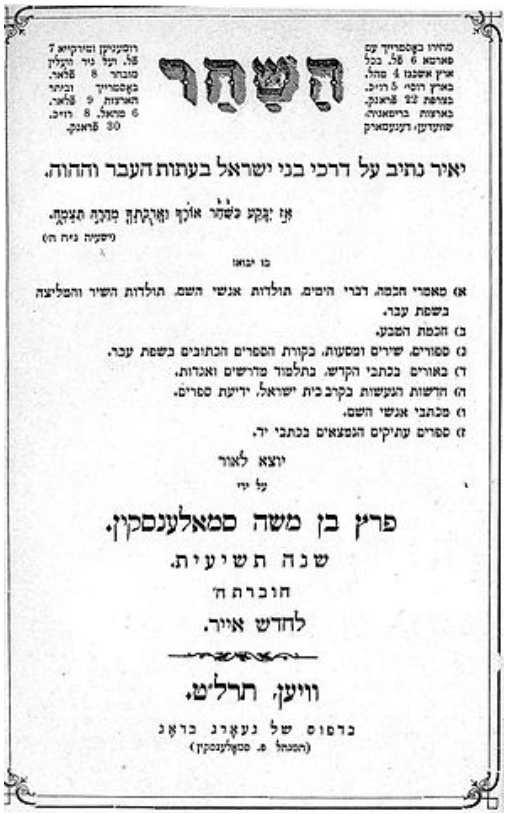
מחירו בקוסטרייך עם פארטא 6 פל. בכל ארץ אשכנז 4 מרק. בארץ רוסי 5 רוב. בצרפת 22 פראנק. בארצות בריטאניה, שוויצרי, דענעמארק רוסלאנד ובירקיא 7 פל. ול' נור הקלין מונטר 8 פלאר. בקוסטרייך ובירי הארצות 9 פלאר. 6 מרקל. 8 רוב. 30 פראנק.

הַשַּׁחַר

יאיר נתיב על דרכי בני ישראל בעתות העבר וההוה.

אֵז יִבָּקַע כַּשַּׁחַר אוֹרֶךָ וַאֲרֻכָתְךָ מְהֵרָה תִצְמָח. (ישעיה נ"ח ח')

מן יכוון

א) מאמרי חכמה, דברי הימים, תולדות אנשי השם, תולדות השיר והשליצה בשפת עבר.
ב) חכמת הטבע.
ג) ספורים, שירים ומשלות, בקורת הספרים הכתובים בשפת עבר.
ד) באורים בכתבי הקדש, בתלמוד מדרשים ואגדות.
ה) חדשות העשות בקרב בית ישראל, ידיעת ספרים.
ו) מכתבי אנשי השם.
ז) ספרים עתיקים הנמצאים בכתבי יד.

יוצא לאור
על ידי

פרץ בן משה סמאלענסקין.

שנה תשיעית.

חוברת ה

לחדש אייר.

וויען, תרל"ט.

בדפוס של נעאָרג כראָנ
(המנהל ס. סמאָלענסקין)

לאירועים נוספים בקרו אותנו:
history.orot.ac.il